

«فرهختگان» بررسی کرد؛ برنامه دولت برای واگذاری سرخابی ها چقدر واقعی است؟

نمایش خصوصی سازی

محمد رضا حاجی عبدالرازق

روزنامه‌نگار

به تازگی شوروی عالی نظارت براصل ۴۴ پیشنهاد داده است تا ۱۰ درصد از سهام باشگاه‌های استقلال پرسپولیس برای کشف قیمت در بورس و ۵۰ درصد به شرکت‌های سهامی عام یا حداقل ۱۰ هزار سهامدار و ۴۰ درصد دیگر به تعاونی‌های سهامی و فراگیر کل کشور واگذار شود.

خصوصی سازی و واگذاری دو باشگاه استقلال و پرسپولیس آن هم از طریق بورس و با راه‌های دیگر چقدر در این برهه زمانی شدنی است؟ به نظر می‌رسد این بار هم آقایان مسئول می‌خواهند زمان بخزند و چه بسا با هم خبری از خصوصی سازی و واگذاری دو مجموعه‌ای که از مردم نهادترین مجموعه‌های کشور به‌شمار می‌روند، نباشد و این بار هم همه سر کار باشیم؟ در سال‌های اخیر بارها اعلام کرده‌اند سرخابی‌ها خصوصی شده و به دست هواداران شان اداره می‌شوند و هر بار این وعده در حد شعار باقی ماند و این دو مجموعه دولتی‌تر و سیاسی‌تر شدند.

امروز سیستم بانکی کشور درحال گذاشتن برای بورس است، چراکه از طریق فشارها سود سپرده‌ها کم شده و این درحالی است که بانک‌ها هیچ زمان سود زیر ۱۸ تا ۲۰ درصد برادر مردم نمی‌دادند، اما حالا این سود به ۱۵ درصد می‌رسد و زمانی که مردم می‌بینند کاهش ارزش پول‌شان در سال بیشتر از ۴۰ درصد است دیگر تمایلی به سرمایه‌گذاری در بانک برای سود ۱۵ درصدی ندارند و همین باعث شده مردم ترجیح بدهند پول خود را به بورس ببرند. با این توضیحات باید این سوال را از مدیران پرسید که آیا عرضه سهام سرخابی‌ها در بورس به سود مردم خواهد بود؟ در این بین، آیا می‌توان روی جیب هواداران و کمک‌های مردمی و طرفداران دو تیم حساب کرد، آن هم در روزهایی که شرایط اقتصادی سفره بسیاری از مردم را کوچک‌تر کرده و چه بسا آنها برای نان شب هم محتاج باشند، هرچند عاشق واقعی آنها هستند که در سرما و گرما روی سکوها استقلال و پرسپولیس را حمایت کرده و همان‌ها هستند که باعث شده‌اند برند این دو تیم به‌قدری ارزشمند باشد که نتوان روی آن قیمت گذاشت. اما امروز شرایط به گونه‌ای رقم خورده که سفره هواداران خالی است و این را باید باور کنیم، پس در این شرایط آیا به صلاح است که برای پیشبرد امور سرخابی‌ها با توجه به ضعف مفرط وزارت ورزش در اداره روی پول مردم حساب شود؟

نکنه دیگر در این بین برمی‌گردد به افزایش صوری سرمایه‌های دو باشگاه؛ مثل ورزشگاه مرغوبکار که درحال حاضر به پارکینگ

یادداشت

فروش سهام سرخابی‌ها به معنای خصوصی سازی نیست

بهترین طرح، پیمان مدیریت است

مهدی حاجی‌وند

نویسنده کتاب خصوصی سازی فوتبال

بحث واگذاری دو باشگاه استقلال و پرسپولیس به اندازه حاشیه‌های پیرامون این دو باشگاه طولانی است. در سال ۱۳۸۳ بر اساس مصوبه هیات وزیران، دولت مکلف و مجاز شد به استناد ماده ۱۴ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ج.ا.ایران (مصوب ۱۳۷۹) ۱۰۰ درصد سهام شرکت فرهنگی ورزشی پیروزی (پرسپولیس) را از طریق مزایده واگذار کند که این اتفاق هرگز نیفتاد. همچنین در فهرست واگذاری‌های سال ۱۳۸۹، نام باشگاه‌های فرهنگی ورزشی پیروزی (پرسپولیس) و استقلال به همراه شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی (هرسه) از شرکت‌های زیرمجموعه شرکت مادر تخصصی وزارت ورزش و جوانان) در میان ۴۸۹ شرکت در فهرست گروه یک (شرکت‌های ذیل اصل ۴۴) برای واگذاری قرار داشت که این اتفاق هم عملی نشد. در ابتدای مردادماه سال ۱۳۹۰ نیز جزئیات ارزشگذاری برند این دو باشگاه اصلی فوتبال کشور منتشر و بر اساس آن، باشگاه‌های استقلال و پرسپولیس به ترتیب ۴۲ و ۴۵ میلیارد تومان قیمت‌گذاری شدند که مزایده واگذاری آنها در آن سال نیز برگزار نشد. این در حالی است که هر چند در سال‌های ۹۳ و ۹۴ طلسم برگزاری مزایده این دو باشگاه بالاخره شکسته شد اما باز هم واگذاری سرخابی‌ها به نتیجه نرسیده؛ و پس از ناکامی دولت در به نتیجه رساندن واگذاری دو باشگاه استقلال و پرسپولیس با انتقال این دو باشگاه به گروه ۳ واگذاری‌ها و زدن برجسب فرهنگی به آنها، این حدس و گمان که از ابتدا نیز قرار نبود سرخابی‌های پایتخت خصوصی شوند، تکید شد. در پاییز سال ۹۷ وزارت ورزش و جوانان اعلام کرد قصد دارد هر طور که شده خصوصی سازی سرخابی‌ها را به سرانجام برساند. بر این اساس نام دو باشگاه استقلال و پرسپولیس از گروه ۳ واگذاری‌ها خارج شد تا به این ترتیب این مانع قانونی از سرراه واگذاری این دو باشگاه برداشته شود و قرار شد تا پایان سال ۹۷ قرمز و آبی‌های پایتخت از طریق مزایده واگذار شوند. این در شرایطی بود که از سال ۹۴ که سرخابی‌ها به گروه ۳ واگذاری‌ها منتقل شدند، در عمل هیچ بستر و زمینه‌سازی در این باره و مقدماتی هم برای اجرای سیاست خصوصی سازی در ورزشگاه دیده نشد. با

ورزش

شنبه ۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۹ شماره ۳۰۴۰

۱۰

در حسابرسی سرخابی‌ها نشانه‌ای از سوددهی وجود ندارد

واعظ‌آشتیانی: دولت با مجلس لابی کرده

و دنبال فرار روبه جلو است

امیررضا واعظ‌آشتیانی، مدیرعامل اسبق استقلال درخصوص موانع واگذاری سرخابی‌ها به «فرهختگان» گفت: «برای سرمایه‌گذاران در ورزش چه بسته حمایتی وجود دارد؟ آیا دولت در این خصوص مصوبه دارد و یا قانونی در این زمینه در راستای پیشرفت در ورزش هست و نکته بعدی اینکه دو باشگاه بدهکار با بدهی‌های کلان که حتی خودشان هم به آن اعتراف می‌کنند رئیس سازمان خصوصی سازی نیز در همین راستا چندی پیش اعلام کرد این دو تیم بیش از ۳۰۰ میلیارد تومان بدهکار هستند، با کدام فرمول و راهکاری می‌خواهند آنها را در بورس ببرند؟ مگر ورود شرکت‌ها در بورس نیاز به سوددهی سه سال متوالی ندارد؟ آیا نتیجه حسابرسی در سه سال اخیر دو باشگاه نشانه‌ای از سوددهی را در برداشته است؟ پس سازمان خصوصی سازی و بورس با چه فرمولی می‌خواهند ۱۰ درصد از سهام این باشگاه‌ها را واگذار کنند؟»

وی افزود: «غیر از این است که می‌خواهند از فرمول «راه‌بنداز، جایبنداز» استفاده کنند. در اصل ۴۴ قانون اساسی چه زمانی گفته شده اگر می‌خواهد ثروت‌های دولت را بفروشید، ابتدا آن را زائل و ذلیل و ناتوان کرده و سپس واگذار کنید؟ آیا نباید چنین موسسه‌هایی را که متعلق به بیت‌المال است، ابتدا برایش ارزش افزوده تعیین کرد سپس آنها را واگذار کرد؟ همه اینها درحالی است که آقایان با خصوصی سازی می‌خواهند عملکرد خود را پنهان کنند.» واعظ تأکید کرد: «به نظر من ابتدا وزیر فعلی ورزش نباید عملکرد خود درخصوص انتخاب مدیران ناتوان برای استقلال و پرسپولیس را به افکار عمومی ارائه بدهد. این درحالی است که با لابی‌هایی که داشته‌اند، مجلس را هم دور زده‌اند، اما باید به افکار

باید روش واگذاری این باشگاه‌ها نیز مورد بررسی قرار گیرد؛ چراکه در وضعیت کنونی شرایط واگذاری دو باشگاه از طریق بازار سرمایه (فرا بورس) به دلیل نداشتن صورت‌های مالی و گزارش‌های شفاف و همچنین نامشخص بودن درآمد‌ها و بدهی‌های این دو باشگاه فراهم نیست. از این رو به نظر می‌رسد روش «پیمان مدیریت» برای واگذاری دو باشگاه مناسب باشد؛ آن‌هم به این دلیل که با توجه به وضعیت کنونی اداره این باشگاه‌ها توسط دولت و مشکلات موجود در این زمینه (به جهت موضوعاتی از جمله ممنوعیت قانونی درخصوص پرداخت هرگونه وجه از محل بودجه عمومی به ورزش حرفه‌ای به باشگاه‌ها و نیز نداشتن هرگونه امکانات از جمله ورزشگاه اختصاصی جهت درآمدزایی پایدار باشگاه‌ها)، این روش از واگذاری می‌تواند بار این مشکلات را از دوش دولت بردارد. بزرگ‌ترین مزیت این روش برای دولت این است که علاوه بر اینکه بار روانی و مالی مدیریت این دو باشگاه از دوش دولت برداشته می‌شود، مالکیت دو باشگاه به‌عنوان ابزاری برای ایجاد اشتغال حواشی احتمالی پس از واگذاری باشگاه، در دست دولت باقی می‌ماند. همچنین این شیوه‌از واگذاری در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، قانون مدیریت خدمات کشوری و قانون برنامه ششم توسعه مورد تأکید قانونگذار واقع شده و روشی تجربه شده و موفق در راستای اجرای سیاست خصوصی سازی در جهان است. نکته مهم دیگر در زمینه مزایای این روش از واگذاری (با توجه به شرایط فعلی باشگاه‌ها و فراهم نبودن زیرساخت‌های درآمدزایی در ورزش کشور) این است که چون صورت‌های مالی و گزارش‌های باشگاه‌ها و همچنین میزان بدهی و دارایی آنها مشخص نیست؛ بنابراین دغدغه‌ای در زمینه قیمت‌گذاری سهام و ارزان یا گران فروشی باشگاه‌ها و احیانا عدم تمایل بخش خصوصی در خرید سهام آنها وجود ندارد، چراکه انتقال مالکیتی در این نوع از واگذاری صورت نمی‌گیرد. ضمن اینکه مشکلات مربوط به عدم شفافیت صورت‌ها و گزارش‌های مالی باشگاه‌ها در این روش از واگذاری اثرگذار نیست و اصولا چون قرار نیست در روش پیمان مدیریت، سهامی فروخته و به خریدار منتقل شود، بنابراین دغدغه شفاف‌نویسی صورت‌ها و گزارش‌های مالی باشگاه‌ها در این روش از واگذاری وجود ندارد. هم‌زمان با این نوع واگذاری، فرصت هست که زیرساخت‌های درآمدزایی باشگاه‌ها در کشور فراهم شود.

با توجه به عوامل یادشده و بسیاری موارد دیگر از جمله فراهم نبودن زیرساخت‌های درآمدزایی باشگاه‌ها، در شرایط کنونی ارتزاق دو باشگاه استقلال و پرسپولیس از بودجه دولت برای ادامه حیات بهترین گزینه است و تا مادامی که شرایط آماده نشود، بهتر است دست از سر خصوصی سازی سرخابی‌ها برداریم.

تجویز نسخه اشتباهی در مدیریت کلاسیک و مدرن باشگاه‌ها

هویت باشگاه‌های بزرگ فوتبال در ایران از جمله دو باشگاه استقلال و پرسپولیس به دلیل دخالت دولت‌ها و بهره‌برداری ابزار از آنها همواره در معرض تهدید و تخریب بوده است. گسترش

مجید خاتونی

جامعه‌شناس و کارشناس ورزشی

چتر وسیع سیاست بر پیکره دو باشگاه برطرفدار پایتخت مانع از هم‌گرایی فوتبال و تسهیل چرخه درست مدیریت آن دو پایگاه ورزشی شده است. به‌نعم اغلب جامعه‌شناسان ورزش ویژگی شاخص ورزش مدرن «تجاری شدن» است که این مهم در اثر فقدان نگاه تجاری به ورزش و نبود طرح و برنامه استاندارد در کشور

تاکون تحقق نیافته است. نگرش سیاست‌آمیز در اداره باشگاه‌ها و تکیه بر منابع مالی دولتی موجب کج‌ریختی ساختار فوتبال ما شده است. وعده‌های نمایشی و پرتاب نظریه‌های پوچ کلامی چون خصوصی سازی سرخابی‌ها، سال‌هاست تبدیل به سنتی شوم و دستمایه رفتار دولت‌های مختلف شده است. در نتیجه با فرصت‌سوزی در سال‌های

طلایی و هدررفت سرمایه‌های متعدد از قطار توسعه فوتبال حرفه‌ای جامانده است.

تاکون سیستم لخت دولتی قادر به حل مسائل باشگاه‌های فوتبال کشور نبوده و نهاد قدرت گوش شنوایی برای اصلاح شیوه اداره این دو باشگاه مردمی نداشته است. عدم به‌کارگیری شیوه‌های استاندارد و اصولی در مدیریت باشگاهی و اصرار بر شیوه اداره ناکارآمد و بحران‌زای دولتی مبین این است که فوتبال ایران در جهان متفاوتی به‌سر می‌برد. به‌واقع در پرتو سامان دهی باشگاه‌های برطرفدار فوتبال، رونق اقتصادی، شور و اشتیاق اجتماعی و توسعه ورزشی میسر می‌شود که شوربختانه این حق عمومی، جزء امور اولیه و بدوی دولت‌ها و نمایندگان مجلس نبوده است.

برای برورن‌رفت از وضعیت اسفناک موجود باشگاه‌های فوتبال باید از مستعمره دولت بودن خارج شوند. این مهم با استراتژی اصلاح دیدگاه در یک بازه زمانی بلندمدت و به شیوه گام‌به‌گام با رفع موانع و محدودیت‌های درآمدزایی داخلی و خارجی باشگاه‌ها از یک‌سو و ارزشمندسازی لیگ‌های فوتبال کشور براساس برنامه‌های راهبردی و توسعه‌محور تحقق خواهد یافت. این جریان در ابتدا با تغییرات عمیق در حوزه باورهای مسئولان شکل می‌پذیرد تا هویت باشگاه‌های پرسپولیس و استقلال با جنس هوادار_مالک شناخته و نهادینه شوند.

واقعبت این است که باشگاه‌های استقلال و پرسپولیس به اسیرانی دست‌وپا بسته و نشسته روی گنج می‌مانند که اگر آزاد و روشن‌ها شوند با برخورداری از میلیون‌ها هوادار و قدرت نفوذ اجتماعی خود، ثروت آفرین می‌شوند و فرصت مشارکت عمومی را برای هواداران، بنگاه‌های اقتصادی، خبرنگان و پیشکسوتان فراهم می‌آورند. بی‌شک مرکز ثقل مشکلات و معضلات متنوع اصلاح سرخابی‌ها دولت‌ها بوده‌اند، چرا که عدم رعایت فاصله میان دولت و باشگاه‌های حرفه‌ای، چرخه نظم و قواعد صنعت فوتبال را از کار می‌اندازد.

روشن است که مالکیت و مدیریت دولتی در باشگاه‌ها، اختلال در نظم ورزش حرفه‌ای به‌وجود آورده و امواج

مخرب آن متوجه ورزش همگانی و قهرمانی خواهد شد. دخالت‌های ناجبا و تمایت‌خواهی دولت‌ها در اکثر حوزه‌ها عاملی ضدتوسعه و در برخی مواقع فسادزاست. از این رو دولت از نقش و وظیفه اصلی خود در قبال فوتبال که همانا حمایت و نظارت است، عدول کرده است.

امید که با نوسازی مفهوم فوتبال حرفه‌ای و همچنین اصلاح شیوه مدیریت باشگاه‌های ورزشی، جلوه‌هایی

از توانمندی و اعتبار فوتبال ایران در سطح بین‌المللی نمایان و انتفاع جامعه، آینده جوانان و سعادت ورزش

کشور حاصل شود.